

sarju pač sklepali, da odstopi vlada, ali te vesti so bile neosnovane. Vlada je oficijoznim potom sama naznanila, da so vse govorice o ministerski krizi in o nasprotstvih mej pozameznimi ministri izmišljene. S tem položaj še ni pojasnjen. Zdaj se poroča, da hoče vlada na jesen na vsak način narediti red, a kako misli to doseči, tega ne pove nihče.

Poljska gimnazija v Tešinu. — Kako malo prijazna je vlada slovanskim narodom, kaže nje postopanje napram poljski gimnaziji v Tešinu. Poljaki v Šleziji si vzdržujejo sami gimnazijo, a vlada jej neče dati pravice javnosti. To je v vseh poljskih krogih obudilo veliko ogorčenost napram naučnemu ministru Gautschu. Poljaki se krepko potegujejo za ta zavod, poljski listi pa pravijo, da postane tešinska gimnazija za ministra Gautscha to, kar je bila celjska gimnazija za koalicijsko ministerstvo.

Program avtonomistov. — Znani poljski poslanec grof Dzieduszycki je izdal te dni brošuro v nemškem jeziku, v kateri razlaga in pojasnjuje načela državnozborske večine. Po njegovem mnenju je v parlamentu mogoča le taka večina, kakršna obstoji, večina, kakor je bil nekdanji železni obroč. Stranke, pripadajoče večini, družijo načelo avtonomije. Dzieduszycki priznava, da mislijo avtonomisti na premembo ustave, a zakonitim potom, kadar bo čas za to primeren. Ustava je človeško delo, torej spremenljiva. Saj so centralisti sami dvakrat premenili decembersko ustavo. Prememba ustave je mogoča, a nobena kronovina se ne sme ločiti iz državne zveze, vse skupne zadeve mora reševati osrednji državni zbor. Dalje avtonomisti zahtevajo, da si vsaka dežela po svojih razmerah uredi ljudsko šolstvo. Avtonomisti zahtevali so vedno, naj se v duhu ustave vrnejo dež. zborom pravice glede ljudske šole in teh zahtev načeloma ne opuste. To je za sedaj program avtonomistov. Seveda le njega bistvo. Vanj spada tudi ravnopravnost, a prav, ker postavljajo avtonomisti načelo avtonomije na prvo mesto, ravnopravnost pa šele na drugo, prav zategadelj nismo in ne moremo biti zadovoljni z avtonomističnim programom. Predno se ne zagotovi manjšinami ravnopravnost, odklanjamo Slovenci z vso odločnostjo avtonomijo dežel.

Italija. — Minister zunanjih del Visconti Venosta je v zbornici govoril in povedal, da bodo Italijani kmalu zapustili Kassalo ter se koncentrovali okoli Massae. Povdarjal je, da bo Italija ostala zvesta trozvezi in da živi s Francijo v prijateljstvu. Pogajanja mej Turčijo in Grčijo zavlačuje Turčija. — Žalostni so pojavi v Zgornji Italiji. Poljedelski delavci štrajkajo. Ženice, mlatiči, pastirji zapuščajo delo, zahtevajoč boljšega plačila. Vlada pritiska s silo na štrajkujoče. Ne verjamemo, če se da beda in potreba s silo zatreti. Modro gospodarstvo le more revščino ublažiti. Tega seveda pa italijanska gospoda v Rimu ne poznajo.

Turčija in Grška. — Tewfik paša, turški minister zunanjih del, je napram poslanikom izjavil, da Turčija sprejema načela predlaganih mirovnih pogojev. Iz tega se sklepa, da je Turčija voljna se končno udati, in da se v kratkem sklene mir. Vendar pa uporni Turčiji še nič ni verjeti, lahko še zavleče sklenitev miru. — Ruski car je v svojem znanem odgovoru sultanu grozil, da, če se Turčija drugače ne uda, prisili jo Rusija s pritiskom v Mali Aziji. Sultan je na to sporočil, da odklanja vsako odgovornost za nasledke mej narodom in vojaštvom, katere bo imela popolna izročitev Tesalije. Resnica je, da se narod sam ne razburja, temveč le častniki, uradniki in duhovni agitujejo proti temu, da bi se vrnila vsa Tesalija. — Po oficijelnem izkazu je bilo v minoli grško-turški vojni 7500 grških vojakov ubitih in 5800 ranjenih.

Kreta. — Veliko načrtov za samoupravo Krete se je že bralo. Listi vedo sedaj zopet povedati, da so evropski poslaniki predložili turški vladi načrt začasne uprave na Kreti. Načrt določa, da je otok popolnoma avtonomen. Guvernerja katerega izvolijo šestere vevlasti, imenuje sultan. Otok mora plačevati sultanu nekaj davka, vendar pa ta nima nikakih

pravice, vmeševati se v notranje zadeve ali pošiljati tje vojne čete ter jih vzdrževati. Vladne posle oskrbuje generalni guverner v sporazumu z narodno skupščino, katere člani se izvolijo potom občenega volilnega prava. Grški jezik je uradni deželni jezik. Pravosodje se preosnuje po evropskem vzorcu. Vojaštvo se sestavi iz domačih mož, glavni steber je pa mešana četa ptujih narodov. Za vsako najeto posojilo prevzemo vevlasti jamstvo. — Seveda sultan bi s tako upravo ne bil zadovoljen; so pač njegove pravice pieveč omejene. — Splošno se mora pač le želeči, da bi že skoro dobila Kreta svojo samoupravo in bi bilo konec sedanjemu drvenju na otoku.

Indija. — V razmerah, v kakoršnih žive Indi, pač ne more biti upor nepričakovan. Revščina je nepopisna. Kriva je iste angleška vlada. Nji je le do tega, da vleče dobiček od dežele, to jej pa ni mari, kako ljudstvo shaja. Pod Anglijo spada 250 milijonov Indov; letni dohodki Indije znašajo kacic 250 milijonov funtov šterlingov in od teh plačujejo Angležem 30 milijonov davka. Povprečno računano ne pride na vsacega človeka toliko, da bi mogel živeti. Zato so vedni gladi v Indiji; ljudje umirajo vsled lakote in revščine in to ne posamezno, temveč kar trumoma. Zadnji čas ni že umrlo nič manj nego deset milijonov Indov zaradi lakote. Boljšega ni pričakovati in vendar se Anglija ne zmeni, da bi poskrbela za zboljšanje gmotnega stanja prebivalstva.

Obrtnija.

Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani.

(Dalje.)

Iz tega se razvidi, da je trgovina s mešanim blagom v deželnem stolnem mestu nekaj čisto drugega kot na deželi in če bo obrtna oblast v tem smislu postopala, se pri morebitnem razširjenju obrta trgovski obrt ne bo raztegnil v smislu omenjenem s početka, na določene, prvotno nezglašene predmete, temveč se bo le zglasila na novo trgovino z mešanim blagom in prejšnji obrt se bo zbrisal.

V interesu pravega štetja obrtov bi pa bilo, če bi se trgovina z mešanim blagom ne raztegovala tako, kakor se to poslednja leta godi v Ljubljani.

10.) C. kr. deželna vlada za Kranjsko doposlala je zbornici sledeči dopis:

„Vsled opetovanih opominov, došlih deloma od strani zastopstev, deloma od vdeleženih krogov na visoko poljedeljsko ministerstvo, tičočih se prenapredbe oziroma dopolnitve dosedaj veljavne postave z dne 21. junija 1880, drž. zak. št. 120 glede izdelovanja in prodaje vinu podobnih pijač, namerava to visoko ministerstvo ustreči, da naj se omenjeni zakon pregleda in najprve povprašati strokovne in vdeležene kroge za njihova mnenja, v kateri smeri da bi bilo potreba navedeni zakon prenaprediti. V to svrho je visoko ministerstvo poslalo z dopisom z dne 12., došlim sem 18. februarja 1897, št. 3522, 18 vprašalnih pol, obsegajočih 18 vprašanj z naročilom, poslati po 2 istisa v blagohotni odgovor.

Zbornica posvetovala se je o tej zadevi z drugo gostilničarjev in kavarnarjev in je na vprašanja odgovorila tako-le:

1.) Ostane naj se pri pojmovni določitvi za „umetno vino,“ katera se nahaja v § 1. postave z dne 21. junija 1880 drž. zak. št. 120, 35. a pri tem bi bilo tudi kolikor mogoče natančno določiti v izvršilnem predpisu, katere izdelke je zaznamovati kot umetno vino.

2.) Izdelovanje, prodaja in točenje umetnega vina brez izjeme naj se prepove. Posebno strogo naj bi se pri tem izvelo določilo, vsled katerega bi bilo treba inozemska vina pri uvažanju preiskavati, so li umetni izdelki ali ne.

3.) Popolna prepoved izdelovanja umetnega vina bi imela za vinorejo kakor tudi za reelno vinatrtstvo najugodnejših posledic, to bi povspešilo tudi obnovo opuščanih vinogradov, ker bi posestniki dobro vedeli ceniti koristi, katere jim donaja vinoreja in bi vse moči napeli, da bi se obnovil vinograd, katerega jim je uničila trtna uš.

Ta prepoved bi bila tudi v stanu povspešiti pivovarstvo in izdelovanje sadnega mošta.

4.) Ker smo se pri vprašanju 2 izjavili za prepoved izdelovanja umetnega vina, smo samo ob sebi umevno tudi za to, da se prepovedo pod kaznijo oznanila in ponudbe tvarin, določenih za izdelovanje umetnega vina.

5.) Ker se je zbornica izrekla zoper izdelovanje, prodajo in točenje umetnih vin brez izjeme, toraj ne more pritrditi temu, da bi se z umetnim vinom obrtovalo ali da bi umetno vino bilo podvrženo dachu, ker se isto po njenem mnenji sploh ne sme izdelovati.

6.) Z ozirom na odgovor na vprašanje 2 opade tudi odgovor na vprašanje: „Se li naj odredi, da se umetno vino sme naznanjati, ponujati, prodajati in točiti le pod deklaracijo, označajočo nedvomno to lastnost?“

7.) Ker smo se v obče izjavili za prepoved, velja tudi zato, da ta prepoved velja tudi za pridelovalce naravnega vina in trgovce z naravnim vinom.

8.) Ostane naj se pri pojmu na pol-vina, navedenem v 1. §. gorenje postave in v izvršilnem ukazu naj se natančno pove, kaj da naj se smatra za na pol-vino.

9.) Izdelovanje in prodaja na pol-vina dovoljena je samo pridelovalcem (naravnega) vina in sicer iz snovij, pridelanih doma do konca novembra dotične letine; toda ostro se mora na to paziti, da se na pol vino le pri gospodarstvu pridelovalčevem samem porabi ali le konsumentom naravnost kot tako prodaja.

Pačenje na pol vina pa bi bilo strogo prepovedati.

10.) Ona, na racijonalnem kletarstvu sloneča postopanja, katera so sicer s pomnožitvijo naravnega vina spojenja s premesmi, imajo vendar v prvi vrsti le namen, naravno vino zboljšati, je dovoliti, natančno določiti je pa to odredbenim potom.

11.) Ona, v prejšnjem vprašanju omenjena postopanja treba je natančneje določiti in posebno množino primesij omejiti in sicer odredbenim potom.

12.) Ker se je zbornica izrekla za prepoved obrtniškega izdelovanja in točenja na pol vina, odpade odgovor na vprašanje: „Se li naj prideže dosedanje kavtele, katere dovoljujejo, da se sme izdelovanje na pol vina, če se namerava izdelek prodajati ali točiti, vršiti kakor obrt, podvržen pridobitnemu in dohodninskemu davku in navezan na podelitev koncesije, in da je na pol vino podvrženo užitnini kakor vino?“

13.) Na pol vino sme se naravnost samo konsumentom prodajati in sicer pod deklaracijo, to lastnost brezdvomno označujočo.

14.) Na vprašanje: „Ali naj se odstrani, pridržali ali razširi in to v kolikej meri drugi odstavek §. 1., obsegajoč olajšave glede petijota in vin piccolo (vinetto)?“ odgovorila je zbornica, da glede petijota ono

velja, kar je navedla zbornica kot odgovor na vprašanje 9. Kar se pa vina „vin piccolo“ tiče, zbornica ne odgovori na ta del gorenjega vprašanja, ker se to vino ne izdeluje na Kranjskem, pač pa na Primorskem.

V slučaju, da bi se „vin piccolo“ točil na Kranjskem, izjavila bi se zbornica v tem smislu, da bi se prodajal samo pod tak z omejitvijo onega kar se je navedlo pri vprašanju 9.

16.) Posebnih predpisov o racijonalnem pripravljanju vina in o ravnanju z njim v kletih ni izdati z ozirom na odgovor prejšnjih vprašanj.

17.) Zadošča, da se določene primesi in razni način izdelovanja vina sploh in tudi izdelovanja na pol vina posebej prepovedo.

18.) Ker se na Kranjskem desertna in peneča vina ne izdelujejo, ni mogla zbornica poizvedeti, katera določila bi naj se uporabila pri izdelovanju in prometu.

11.) C. kr. dež sodišče sporočilo je zbornici naslednje:

„Visoko c. kr. pravosodno ministerstvo blagovolilo je v sporazumljenju s trgovskim ministerstvom imenovati trgovce v Ljubljani Josip Luckmanna, Fran Ks. Souvana, Ivan Perdana in Alfred Ledeniga trgovskim prisednikom deželnega sodišča v Ljubljani, za postavno poslovno dobo jednega leta, in sicer oba prvoimenovana vsled zopetne izvolitve. O tem obvešča se slavna trgovska in obrtniška zbornica vsled ukaza visokega c. kr. pravosodnega ministerstva z dne 5 maja 1697, št. 8666.

12.) C. kr. priv. južno-železniška družba doposlala je zbornici sledeče, na občinski urad v Planini naslovljeno naznanilo:

Vsled vloge z dne 15. januvarija usojamo se sporočiti, da se bodo za osobne vlake izdajali od 1. maja t. l. nadalje sledeči 8 dnij veljavni vožni listki za vožnjo tje in nazaj.

V prometu med:

Planino	I.	II.	III. razred
in	v kronah s kolkom vred		
Ljubljano	6.90	5.30	3.50
Logatcem	1.20	0.90	0.60
Trstom	16.60	12.40	8.30

13.) C. kr. deželna vlada predložila je zbornici v poročilo sledeča določila glede voznine za prevoznike v ljubljanskem mestu, doposlane ji od mestnega magistrata v poročilo:

§. 1.

„Maksimalna vozna tarifa.

Plača se za vožnjo:

I. po mestu in predmestjih:

za prvo četrt ure: z jednim konjem 30 kr.

z dvema konjema 40 kr.

za vsako nadaljno četrt ure: z jednim konjem 25 kr.

z dvema konjema 30 kr.

II. s kolodvorov od vlakov v mesto in predmestja:

a) po dnevi: z jednim konjem 40 kr.

z dvema konjema 60 kr.

b) po noči: z jednim konjem 50 kr.

z dvema konjema 80 kr.

Za prtljago, katere voženec noče ali ne more imeti v vozu, katera se torej vozi na kozlu, plačati je 15 kr.

§. 2.

Ta vozna odredbina velja jednako za vse dni tudi za nedelje ali praznike, za vsako vreme in ne glede na to, se li vozi več ali manj oseb.

§. 3.

Vsako začeto vožnjo plačati je za celo četrt ure. Pri naročenih vožnjah velja vožnja za pričeto s tistim časom, za katerega je voznik naročen in tudi pride na domenjeni kraj. Ako pride pozneje, nego je naročen, računati je voznino od časa prihoda.

§. 4.

Če je pri kaki vožnji plačati mitnino, plačati jo mora voznik, toda na račun vožencev.

§. 5.

K dnevnu se štejejo v mesecih: maju, juniju, juliju, avgustu in septembru ure od šestih zjutraj do devetih zvečer, v drugih mesecih pa od sedmih zjutraj do šestih zvečer.

Ker ta maksimalna tarifa odgovarja tukajšnjim razmeram in se drži onih načel, ki so se obnesli tudi po drugih mestih, priporoča zbornica določitev predležeče maksimalne tarife.

14.) Na c. kr. deželno vlado je zbornica poročala o prošnji tvrdke: „K. K. priv. Kaltenbrunner Farbholzfabrik Fidelis Terpinz Nachf.“ da bi tudi pri razširjenji podjetja za izdelovanje strojiva smela imeti v izveski in pečatu cesarskega orla in bi se firma primerno razširjenemu obrtnemu obsegu smela glasiti: „K. K. priv. Kaltenbrunner Farb- und Gerbstoffenfabrik Fidelis Terpinz Nachfolger.“ Zbornica je priporočala prošnjo, kateri je c. kr. deželna vlada vsled nazonanila na zbornico tudi ustregla.

15.) Zbornica je priporočala pri c. kr. deželni vladi prošnjo občine Dvor za preložitev letošnjega semnja z dne 28. na 26. junija, občine Mozelj za preložitev letnega semnja z dne 26. na 24. aprila t. l. in prošnjo občine Dole za preložitev semnja z dne 27. na 23. junija t. l.

16.) Izpregledne prošnje peka A. B. iz N. zbornica ni mogla priporočati pri c. kr. deželni vladi, ker se je prositelj izkazal z le 16 mesečno pomočniško dobo pri tem obrtu.

17.) Tudi ni mogla zbornica priporočati prošnje A. M. iz St. za spregled doprinesbe sposobnostnega dokazila v namen samostojnega izvrševanja mesarskega obrta, ker se prositelj ni izkazal z zadostnimi spričevali.

18.) Zbornica se je v svojem poročilu na c. kr. deželno vlado izrekla za dovolitev spregleda Primožu Bernotu iz Ljubljane v namen nastopa samostojnega izvrševanja sodarskega obrta, ker je prositelj dokazal, da že 20 let dela pri tem obrtu.

19.) Prošnje J. Š. iz K. za spregled doprinesbe sposobnostnega dokazila v namen samostojnega izvrševanja žrebljarskega obrta, zbornica ni priporočala, ker prositeljica ni dokazala, da je zahtevano število let pri tem obrtu delala.

20.) Zbornica je priporočala pri c. kr. deželni vladi prošnjo A. R. iz B. za spregled doprinesbe učnega spričevala za nastop omejenega izvrševanja slaščičarskega obrta, ker se je preverila, da je prositeljica zmožna, ta obrt samostojno vršiti.

21.) Tudi se je zbornica izrekla za to, da naj se Matevžu Kavčiču iz Spod. Kanomlje spregleda doprinesba sposobnostnega dokazila v namen samostojnega nastopa mesarskega obrta, ker je prositelj dokazal,

da ima zadostno praktiško sposobnost za izvrševanje tega obrta.

22.) Prošnje J. Š. iz St. za spregled doprinesbe sposobnostnega dokazila v samostojni nastop mesarskega obrta, zbornica ni mogla priporočati pri c. kr. deželni vladi, ker prositelj ni doprinesel sposobnostnega dokazila.

23.) Zbornica je priporočala pri c. kr. deželni vladi prošnjo Fr. B. iz L. za spregled doprinesbe sposobnostnega dokazila v samostojni nastop tapetniškega obrta, ker se je prositelj izkazal z zadostno praktiško sposobnostjo za izvrševanje tega obrta.

24.) Prošnja Iv. Žirovnika iz Brezja za spregled doprinesbe učnega spričevala v namen samostojnega nastopa kovaškega obrta se je pri c. kr. deželni vladi priporočala v smislu ministerskega ukaza z dne 16. septembra 1883, št. 26701.

25.) Pri c. kr. finančnem ravnateljstvu so se priporočale: prošnja strojarja Franca Knafliča iz Smartna pri Litiji za dobivanje denaturovane morske soli, prošnja izdelovalca kisa Ign. Dolinarja iz Udmata za zvišanje letnega dobivanja žganja na 90 hl čistega alkohola, prošnja firme Goeppinger & Co. v Belipeči za zvišanje dobivanja železne žice, železa za žeblice in žlic v carinskem povpračilnem prometu in prošnja firme J. J. Naglas v Ljubljani za davka prosto dobivanje bencina za gonitev motorja.

26.) Na c. kr. okr. glavarstvo v Radoljici se je zbornica izrekla o višini pridobitnine, ki se ima propisati delniški družbi za izdelovanje portland cementa v Dovjem.

27.) V smislu zakona z dne 16. januarja 1895, drž. zak. št. 26, glede razprodaj, je zbornica poročala na mestni magistrat v Ljubljani o prošnjah A. T. in F. U. iz Ljubljane, na c. kr. okr. glavarstvo v Logatcu o prošnji J. R. iz Loža in na c. kr. okr. glavarstvo v Kranju o prošnji K. U.

28. V smislu § 6. zakona z dne 26. decembra 1893, drž. zak. št. 193 in deželnovladnega razglasa z dne 28. decembra 1894, št. 16569, dež. zak. št. 3 iz l. 1895 poročala je zbornica o podelitvi zidarskih, tesarskih in kamnoseških dopustil.

a) Na c. kr. okr. glavarstvo v Kočevji, da naj se podeli tesarsko dopustilo Iv. Schleimerju iz Klinjevasi za sodna okraja kočevski in ribniški, Tomažu Jakšiču iz Jakšič za občino Kostel, Rudolfu Kernu iz Šalkevsi za občine Sele, Staracerkev, Lienfeld, Mozelj, Starilog, Dolenjavas, Borovec in Koprivnik, potem zidarsko dopustilo Francu Levsteku iz Lienfeld-a za občine Staracerkev, Črni Potok, Novi Lazi, Sele, Kočevje, Kostel, Gotenice, Osilnica, Spodnjilog, Briga, Draga, Koprivnik, Koče, Malagora, Knežjalipa, Polom, Nemška Loka in Starilog in Antonu Oblaku iz Ponikev za sodni okraj velikolaški. Prošnje J. H. za podelitev zidarskega dopustila zbornica ni mogla priporočati, ker prositelj ni zadostil postavnim zahtevam.

b) Na c. kr. okr. glavarstvo v Ljubljani, da naj se podeli tesarsko dopustilo Juriju Galiču iz Podutika za sodni okraj ljubljanske okolice, potem Janezu Žvokelj-u iz Podolnic za ves politiški okraj ljubljanske okolice oziroma le za sodni okraj vrhniški in za krajevne občine Brezovica, Dobrova, Ježica, Log, Smartno pod Šmarnogoro, Št. Vid, Vič in Medvode in Fr. Bergant-u iz Dobrove za sodni okraj ljubljanske okolice; zidarsko dopustilo Janezu Žakelju iz Horjula za sodni okraj vrhniški in za občine Brezovica, Dobrova in Log sodnega okraja ljubljanske okolice; kamnoseško

dopustilo Mat. Prosen-u in Jan. Kucler-ja iz Lesnega brda za sodni okraj vrhniški. Zbornica je priporočala, da naj se razširi zidarsko dopustilo Peter Jenko-tu iz Spodnje Šiške na sodni okraj ljubljanske okolice, Gregorju Stanovniku iz Ljubogojne na občine Brezovica, Dobrova in Log in Antonu Kovina iz Bevk na občine Vič, Polhovgradec, M. D. v Polji in Št. Vid.

c) Na c. kr. okrajno glavarstvo v Postojini je poročala zbornica, da naj se podeli zidarsko dopustilo Francu Rasporu iz Vrhpolja, Francu Breclj-u iz Zapuž, Jož. Mikuž-u iz Hruševja in Antonu Breclj-u iz Zapuž za politiški okraj postojinski, potem kamnoseško dopustilo Antonu Stegel-u iz Kal-a za sodne okraje postojinski, bistriški in senožeški. (Dalje sledi.)

Kmetijstvo.

Vrabec na zatožni klopi.

Vrabec ima med kmetovalci več nasprotnikov kakor prijateljev, več zatožnikov, kakor zagovornikov. Nekateri menijo pač, da on več koristi kot žuškojed, kakor pa škoduje na žitnem polji in da bi gosenice in druge žuškelke vse pokončale, če bi njega ne bilo — a ta ugodna sodba je le prav redka, in večina poljedelcev, zlasti tistih, katerim ni toliko za sadjerejo, kolikor za žitni pridelek, smatrajo vrabca svojim sovražnikom ter mu strežejo po življenju. — Grajščak Schütze v Titelshofu na Pruskem piše o vrabcu tako-le:

Kot kmetovalec moram odločno zanikati, kar nekateri trde, da vrabec namreč s tem, kar koristi, bogato povrača prizadeto škodo. Nam kmečkim gospodarjem gre v prvi vrsti za žito in ne prav toliko za sadje in vinorejo.

Če bi bilo dokazano, da vrabec pokončuje take žuškelke, katere škodujejo raznim žitom, kakor na pr. žitne črve, poljske polže, šiškarice, posebno pa največje žitne sovražnike, zaplivke *Cecidomyae tritici*, žitne jegulčice (*Anguillulae tritici*), pridružil bi se takoj sodbi, da vrabec toliko koristi, kolikor škoduje. To pa ni tako, marveč se hrani vrabec, zlasti kadar gnezdi, večinoma z gosenicami in listnimi ušmi, katere pobira na sadnem drevju in grmovju.

Če hočemo tudi priznati, da v tem slučaju sadje rejcu več koristi nego škoduje, dasi je znano, da razjeda ob enem listno in cvetno popje, da si oslaja kljun na črešnjah in sladkem sočivju, ne more vendar nihče dokazati, da je vrabec pravemu kmetijstvu koristen. V pokončevanje žitnih škodljivcev ne pripomaga on tako rekoč prav nič. V dobi, ko razpašajo te žuškelke svojo požrešnost, ni videti nobenega vrabca na polji; takrat se potika on po dvoriščih in po vrtih. Kakor hitro pa začenja žito dobivati mlečno zrnje, loti se takoj svojega pokončevalnega dela.

Sicer bi bilo lahko prenašati škodo, ki jo ta nepridiprav prizadeva samo z obiranjem zrnja; veliko huje škoduje s tem, da lomi stebila, vsled česar ne more klasje dozoreti. Nihče si ne more misliti, kako grize kmeta, ko vidi na skrbno obdelani njivi, ki je obetala bogato žetev, vse polno polomljenega žita.

Jaz cenim škodo, ki mi jo narejajo na ta način vrabci na 100 hektarjih orane zemlje, poprečno na letnih 180 gld. A drugi tožijo, da so še huje oškodovani; in jaz jim to rad verjamem, ker že leta in leta preganjam te hudobne škodljivce ter si na vse verne načine prizadevam, kako bi jih popolnoma zatrl; pa vse zaman! Kakor se ni sto in stoletnemu prizadevanju posrečilo, da bi se bile popolnoma zatrlle lisice, podgane in miši, ravno tako ni možno pregnati vrabcev. Jaz streljam vrabce po leti in po zimi, jih pokončujem velike množine, plačujem za pobiranje gnezd itd., pa le nič ne pomaga.

Na to bi se mi lahko ugovarjalo, da bi bil ves drugačen uspeh, ako bi vsi tako delali, kakor jaz. Toda če zažene tudi na tisoče ljudi bojni klic proti vrabcem, bo kmečka nemarnost vendar skrbela za to, da se nič prehudega ne zgodi požrešnemu rodu. So pač taki povsod, da dajejo varno zavetje tatu, tudi če vedo, da jih jutri lahko okrade.

Pa če se tudi kdaj popolnoma zatre vrabčji rod, ne bo kmetovalec nikdar pogrešal „tega posredovalca med mestom in deželo“. Kakor sem zapazil, stopijo na njegovo mesto druge žuškojede ptice, katere sicer odganja prepirljivi in oblastni vrabec.

Najhuje me jezi, ko vidim, kako pomladi zaseda gnezda lastovkam, še predno prihajajo v deželo; in te tako koristne ptice bi morale vedno z nova graditi, ako bi jim jaz ne pomagal izganjati roparja. Na enako nesramen način si prilastuje vrabec vsako duplino na mojem vrtu, kjer bi se sicer rad vgnjezdil brbljavi škorec ali najmarljivejša mrčesna pokončevalka — drobna senica.

V Avstraliji so nekdanj uvedli vrabce, ker so se nadejali od njih korist, a zdaj, kako srčno radi bi se jih znebili! Tudi Brehm pripoveduje, kako je po opazovanji prirodoslovca Bolle-ta postal španski ali močvirni vrabec, ki je soroden našemu domačemu vrabcu, prava šiba božja na kanarskih otokih“.

Poučni in zabavni del.

Usoda.

Spisal Julij B.

Večer. Mala sobica kočarja Jurina v Stranskivasi že dolgo ni bila tako razsvetljena, kakor danes. Pri skromno nakičenih jasliah je klečala Jurinova obitelj — žena z dvema otrokoma — ter molila za gospodarjem in hvalila Boga, ker ji je dal dočakati zopet jedenkrat ta prelepi večer. Ganljivo je bilo videti nedolžna otročička, ki sta s povzdignjenima ročicama z božjim strahom zrla v jaslice, kakor da bi razumela vse tajnosti pomenljivega večera. Bila sta deček in deklica v nežni starosti, drug lepši od družega, jeden bolj čvrst in zdrav, nego drugi.

Po končani molitvi je razlagal Jurin svojima otrokoma, katera je ljubil nad vse, pomen današnjega večera. Otroka sta ga pogledovala resno s svojimi velikimi krasnimi očmi ter ga zvesto poslušala.